PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV Warszawa, poniedziałek 10 czerwca 1929 r. Nr. 130

SPRAWY POLSKIE.

POLSKA A LITWA.

Lietuvos žinios 5.VI, nawiązując do pobytu w Kownie członka komisji technicznej Ligi Narodów gen. Candolle'a, przypomina, że jego przyjazd na Litwę jest ściśle związany z dotkniętemi naskutek sporu polsko-litewskiego interesami „stron trzecich". Dziennik pisze m. in.: „Litewska Ajencja urzędowa nazwała gen. Candolle'a turystą, lecz każdy z łatwością może zrozumieć, że wycieczka turystyczna generała angielskiego została spowodowana tem zagmatwaniem, w jakiem znajduje się spór litewsko-polski. Gen. Candolle odbywa swą podróż w celu otrzymania informacyj nie tylko w Kownie, lecz również w Rydze i w Warszawie. Zebrany przez niego materjał znowu znajdzie się na gruncie Ligi, i sprawa strat stron trzecich wypłynie na porządek dzienny w bardziej jeszcze ostrej formie".

Lietuvos Aidas 6.VI w notatce p. n.: „Znowu teroryści z polskiej strony" informuje o rzekomem przekroczeniu granicy litewskiej w pobliżu Koszedar przez 10-ciu uzbrojonych ludzi. Naskutek ostrzeliwania ich przez litewskiego policjanta, część grupy skryła się w lesie po litewskiej stronie, kilka zaś osób wróciło na stronę polską. Przybyły wzmocniony posterunek policji znalazł w lesie dwie maszyny piekielne. Dziennik sądzi, że zadaniem tej uzbrojonej grupy było przedostanie się wgłąb terytorjum litewskiego.

Börsen Zeitung 8.VI, donosząc o pobycie przewodniczącego komisji technicznej Ligi Narodów gen. Candolle'a w Polsce i w Kownie, komentuje rolę gegenerała Candolle'a, jako pośrednictwo angielskie w konflikcie polsko-litewskim.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Vorwärts 8.VI donosi, że na zapowiedziane demonstracyjne zgromadzenia socjalistyczne, które się mają odbyć w Warszawie, Krakowie i w Łodzi, wyjeżdżają do Polski przedstawiciele drugiej międzynarodówki, m. in. prezydent Reichstag'u, dr. Loebe, b. minister Belgji Vandervelde, przewodniczący socjalistów francuskich Leon Blum i przewodniczący sejmu łotewskiego Kalnin. „Volwärts" stwierdza, że przyjazd przywódców socjalizmu zagranicznego ma być deklaracją solidarności drugiej międzynarodówki z Polską Partją Socjalistyczną i ma na celu zdezawuowanie frakcji rewolucyjnej P. P. S., której polityka jest bezpośredniem popieraniem obozu Piłsudskiego.

Ceskoslovenska Republika 5.VI w art. wst. omawia wewnętrzną sytuację polit. w Polsce i podkreśla, że jest więcej niż pewne, iż nadzwyczajna sesja sejmowa nie będzie otwarta.

Dziennik podnosi dodatnie wyniki działalności rządu w dziedzinie gospodarczej, co znalazło wyraz także w zjednoczeniu się organizacyj rolniczych. Doskonałym objawem konsolidacji w Polsce jest Powsz. Wystawa Krajowa w Poznaniu, która dotychczas rozdwojone warstwy społeczeństwa zaprzęgła do współpracy.

Lietuvos Žinios i inne pisma litewskie z 5.VI p. n. „Warszawscy studenci przeciwko Piłsudskiemu" zamieszczają komunikat „Elty" o incydencie, jaki miał miejsce pomiędzy studentami i dowództwem 36 pułku piechoty.

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

SPRAWA OCHRONY MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Börsen-Zeitung 8.VI w obsz. art. oburza się na swego koresp. górnośląskiego na zażalenie mniejszości polskiej w Niemczech w sprawie incydentu opolskiego, nazywając cały szereg twierdzeń tego memorjału polskiego kłamstwem. M. in. autor występuje przeciwko skardze związku Polaków na bierne zachowywanie się władz pruskich wobec podżegiwań nacjonalistycznych dzienników niemieckich. „Börsen-Zeitung" oświadcza na to oskarżenie, że prokuratorja bynajmniej nie zachowywała się biernie, a przeciwnie na zażalenia związku Polaków natychmiast wkroczyła i że dn. 11 czerwca odpowiedzialny red. jednego z tych dzienników nacjonalistycznych stanie jako oskarżony przed sądem.

L'Humanité 3.VI zamieszcza artykuł Henri Barbusse'a, poświęcony sprawom narodowościowym w Rosji Sowieckiej. Autor zestawia uregulowanie sprawy mniejszości narod. w Rosji ze zmierzającemi ku temu usiłowaniami w reszcie Europy i dochodzi do wniosku, iż sprawy mniejszości narodowych, będące splotem najróżnorodniejszych interesów, nie dadzą rozwiązać się w ustroju kapitalistycznym.

SYTUACJA POLIT. I GOSP. W NIEMCZECH.

Berliner Tageblatt 5.VI w art. wst. (Tautzen) pisze o Komisji rzeczoznawców do zbadania regulowania cen na zboże, która ma wkrótce rozpocząć pracę. Autor zaznacza, że przed lipcem parlament powinien załatwić szereg ważnych spraw, posiadających doniosłe znaczenie dla rolnictwa.

Autor omawia ceny na zboże i podkreśla, że podniesienie tych cen będzie korzystne dla niewielkiej grupy ludzi, podczas gdy ogromnej większości ludności łącznie z drobnem rolnictwem nie przyniesie to korzyści. Obecny kryzys jest wywołany ogólno-światowym kryzysem i monopolowy system oraz wyznaczanie cen nie usunie go wcale.

Dalej autor omawia poszczególne gałęzie produkcji rolniczej, dowodząc bezsilności systemu monopolowego przy regulowaniu produkcji i cen.

Münchner N. Nachrichten 2.VI omawia 10-ty Zjazd Stahlhelmu w Monachjum zaznaczając, że jest on przypomnieniem obowiązków wobec ojczyzny, gdy najmłodszy uczestnik wojny świat. liczy obecnie już 30 lat. Dziennik podkreśla, że historja kiedyś oceni, co zdziałał Stahlhelm przez dziesięć lat swojej działalności, ale rozstrzygające czyny jego są dopiero przed nim w przyszłości.

L'Echo de Paris 2.VI w art. zatytułowanym: „Biedne Niemcy" na podstawie danych statystycznych niemieckich z lat ostatnich wykazuje bardzo znaczny wzrost zamożności w Niemczech.

SPRAWA ODSZKODOWAŃ I DŁUGÓW.

The Times 5.VI wyraża w art. wst. zadowolenie z powodu wyników, osiągniętych przez ekspertów na konferencji paryskiej. Główną zasługą w tem dziele autor przypisuje delegatowi amerykańskiemu Youn-g'owi, który dał jeszcze raz dowód nieoficjalnej pożytecznej pomocy, okazywanej Europie przez Amerykę w ciągu kilku ostatnich lat.

L'Echo de Paris 3.VI w art. Kerillisa, poświęconym kongresowi federacji republikańskiej w Rouen, przyznaje, iż obecna trudna sytuacja polityczna, a zwłaszcza sprawa ratyfikacji układu o długach międzysojuszniczych, wywołała duże rozbieżności w łonie samej federacji, daje jednak wyraz przekonaniu, iż na kongresie w Rouen nastąpi pojednanie i Francja uniknie ciężkiego przesilenia rządowego.

SYTUACJA POLITYCZNA W ANGLJI. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

The Daily Herald 5.VI pisze w art. wst. że kardynalnemi zadaniami rządu będą pokój i praca. Autor, podkreślając pokojowość Mac Donalda, który przez swą politykę podniósł préstigé Anglji w nowym i starym świecie, wyraża głębokie przekonanie, iż doprowadzi on do pomyślnego końca zainicjowaną przez siebie politykę z roku 1924. W dziedzinie tej nowy rząd ma do spełnienia następujące zadania: wzmocnienie Ligi Narodów, położenie podstaw pod rzeczywistą współpracę ze Stanami Zjedn., nawiązanie stosunków z Sowietami oraz należyte postawienie kwestji rozbrojenia.

The Daily News 5.VI. Koresp. z Rygi donosi, iż sowiecki komisarz spraw zagranicznych wydał instrukcje wszystkim dziennikarzom, by nie komentowa-

li rezultatów wyborów angielskich bez uprzedniego porozumienia się z nim, albowiem stanowisko Sowietów wobec Labour Party zależeć będzie od odwagi, jakiej labourzyści dadzą wyraz w przekreśleniu polityki torysów i liberałów względem Rosji.

The Manchester Guardian 5.VI, omawiając w art. wst. skład osobisty przyszłego rządu Mac Donalda, pisze m. innemi: Wobec tego, iż utarł się zwyczaj, że brytyjski minister spraw zagranicznych bierze osobiście udział w posiedzeniach Ligi, co ogromnie go absorbuje, Mac Donald zamierza mianować lorda Cecila specjalnym przedstawicielem Anglji w Lidze Narodów. Gdyby lord Cecil przyjął tę nominację, to byłoby to podkreśleniem faktu, że przyszły rząd stawia Ligę ponad polityką partji. Autor wyraża przekonanie, że jeżeli lord Cecil nie przyjmie tej nominacji, to zgodzi się on przynajmniej reprezentować Anglję na specjalnych sesjach Ligi, jak np. morska konferencja rozbrojeniowa, proponowana przez Hoover'a.

The Daily News 5.VI pisze w art. wst. iż z rządem Baldwina odchodzi najbardziej słaby, apatyczny i niekompetentny rząd, jaki kiedykolwiek posiadał tak olbrzymią władzę. Rząd Baldwina był groźbą dla pokoju, ponieważ obawiał się każdego śmielszego kroku naprzód na drodze pokoju; był on bezradny, popychany naprzód wypadkami od jednej klęski do drugiej.

Journal de Genève 4.VI poświęca artykuł swego londyńskiego korespondenta stosunkom angielsko-francuskim. Korespondent wyraża przekonanie, iż przy obecnym rządzie angielskim utrzymanie ścisłej współpracy między Anglją a Francją będzie bardzo trudne. Zdaniem korespondenta ścisłe porozumienie oparte być może tylko na podłożu ekonomicznem, utrzymanie zaś stałej równowagi gospodarczej przez rząd socjalistyczny jest prawie, że niemożliwe. W zakończeniu korespondent ostrzega rząd angielski przed nawiązaniem stosunków z Sowietami, gdyż grozi to niebezpieczeństwem nietylko Anglji, ale całej Europie.

L'ère Nouvelle 3.VI zamieszcza wrażenia z wyborów angielskich i twierdzi, iż sportowo nastrojony naród angielski odnosi się do wyniku wyborów, jak do rezultatu rozgrywek sportowych i daleki jest od roznamiętnienia politycznego, cechującego kontynent.

MOCARSTWA A ZSRR.

DALEKI WSCHÓD.

The Morning Post 5.VI Koresp. z Waszyngtonu pisze, że z poza kontraktów podpisanych przez Sowiety z dwunastoma wybitnemi firmami amerykańskiemi wyłania się pragnienie uznania régime'u sowieckiego przez rząd waszyngtoński. Dojście do władzy labourzystów w Anglji stwarza nowe nadzieje dla Sowietów. W celu zbadania sytuacji w Rosji wyjeżdża tam latem amerykańska delegacja „businessmanów".

The Daily Telegraph 5.VI. Koresp. z Pekinu donosi, że treść dokumentów sowieckich, zabranych przez władze chińskie w Charbinie, wskazują na systematyczną bolszewizację Mandżurji, na finansowanie Feng-Ju-Sianga w celu wywołania nowej rewolucji oraz demnostracji czerwonej armji na granicy rosyjsko-chińskiej dla uniemożliwienia Mandżurji wysłania wojsk na pomoc Nankinowi.

The Morning Post 4.V. Koresp. z Rygi pisze, że Chiny nie przyjęły sowieckiej noty protestacyjnej w sprawie zajść w Charbinie. Wdg. prywatnych wiadomości z Rosji, konflikt sowiecko-chiński wywołał tam duże poruszenie. Istnieje przypuszczenie, że rząd nankiński skonfiskuje wschodnią kolej chińską w Mandżurji. Chociaż obecny rząd chiński jest stosunkowo słaby, to jednak Sowiety nie są obecnie w stanie prowadzić wojny z Chinami. Rząd sowiecki pociesza się tem, że po zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Chinami będzie mógł swobodnie prowadzić propagandę komunistyczną. Istnieje przypuszczenie, iż rząd chiński użyje armji Siemionowa przeciwko Sowietom. Antykomunistyczna akcja w Bucharze pogorszyła jeszcze bardziej sytuację Sowietów.

NOTATKI I INFORMACJE

RÓŻNE.

Lietuvos Aidas 4.VI w koresp. z Helsingforsu omawia zapoczątkowanie rozwoju stosunków handlowych pomiędzy Finlandją i Litwą. W r. ub. eksport litewski do Finlandji wyniósł zaledwie 290.000 mk. f., podczas gdy import z Finladji przekroczył 2,6 milj. mk. f. Koresp. wyraża nadzieję, że naskutek postępującego naprzód wzajemnego zbliżenia obu narodów stosunki ekonomiczne pomiędzy Finlandją i Litwą doznają szybkiego rozwoju. Korespondent podkreśla przychylność Finlandczyków dla Litwinów.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Der Tag 4.VI Evangelische Kirche und Konkordat.

Germania 4.VI. Ungarns Minderheiten-Praxis. — 5.VI. Zur Verlängerung des Republik-Schutzgesetzes. — 4.VI. Die Rolle des Herrn Rist.

Deutsche Tageszeitung 5.VI. Landwirtschaftskammerreform.

Deutsche Allg. Ztg. 5.VI. Baldwins Niederlage.

Vossische Ztg. 5.VI. Wie steht's mit Fleisch und Brot? (Koresp. z Moskwy).

*

Reichspost 5.V. Die heutige Machtverteilung in der Sowjetunion.

Neue Freie Presse 5.V. Benito Mussolini. Flugzeuge nicht Luftschiffe.

Neue Zürcher Ztg. 5.VI Italien im östlichen Mittelmeer. — Russische Agrarexperimente.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54. tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.